

УДК 398.332.4(=161.3)

Дыхатамія архетыпічнага Часу Вечнасці
і цыклічнага сакральнага часу
ў абрадавых практыках беларусаў
“Тулянне ў свячу”

Катовіч А.В.

*Установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
культуры і мастацтваў”, Мінск*

У дадзеным артыкуле разглядаецца адно з важных метадалагічных пытанняў – суадносіны архетыпічнага часу вечнасці (міфалагічнага па сваёй сутнасці) і стварэння свету пантэонам славянскіх багоў і сакральнага часу, якое складае аснову цыклічнасці каляндарнага часу, што дае магчымасць у сутнасці сваёй узнаўляць карціну акту першастварэння і тым самым утрымлівае свет у сітуацыі сацыяльнай раўнавагі. Навагоднія святы маюць самую складаную марфалогію: яны адначасова завяршаюць цыкл часу, які ўтрымліваецца на іерафаніі дзённага і начнага свяцілаў, а затым задаюць парадыгму далейшага аднаўлення існуючага светапарадку.

Разам з тым падчас палявых даследаванняў аўтар пазнаёміўся з абрадам “Тулянне ў свячу” ў Магілёўскай вобласці, у якім алгарытм ключавой навагодняй імпрэзы мае зусім іншы характар. Час вечнасці і час узнаўлення новага цыклу сакральнага часу не размежаваны ў прасторы, а ствараюць адзіны хранатоп, увасабленнем якога і з’яўляецца свечка.

Ключавыя словы: традыцыйная культура, сакральны час, час вечнасці, абрадавая практыка, час бязладдзя (безвременье), абрад “Свяча”.

**The Dichotomy of Archetypal Time of Eternity
and Cyclic Sacred Time
in the Ritual Practices of Belarusians
“Candle Festivities”**

Katovich A.V.

Educational Establishment “Belarusian State University of Culture and Arts”, Minsk

This article deals with one of the important methodological issues – the ratio of the archetypal time of eternity (mythological in essence), the creation of the world by the Pantheon of Slavic gods and sacred time, which forms the basis of cyclical calendar time, which makes it possible in essence to recreate the picture of the act of primordial formation and thus keeps the world in a situation of social equilibrium. New Year holidays have the most complex morphology: they simultaneously complete the cycle of time, which is contained in the hierophany of the day and night luminaries, and then set the paradigm for further restoration of the existing world order.

At the same time, during the field research, the author got acquainted with the ritual “candle festivities” in Mogilev Region, in which the algorithm of the key New Year’s event has a completely different character. The time of eternity and the time of reproduction of a new cycle of sacred time are not delimited in space, but create a single chronotope, the embodiment of which is the candle.

Key words: traditional culture, sacred time, eternity time, ritual practice, timelessness, ritual “the candle”.